

«ՍԻՈՆ» Ի ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տեղւոյս ազգայիններէն Պր. Ս. Սահակեան մեզի ուղղած է հետեւեալ զոյգ հարցումները. —

Ի՞նչ է բուն իմաստը ակիւլիա բառին:

Ակիւլիա բառը իրեն իբր արմատ ունի երբայրէն լեզուի հալլել բառը, որ օրհնաբանութիւն կամ փառաբանութիւն կը թարգմանուի հայերէնով: Հինէն անցած է Նոր Ուխտին և կը գործածուի գրեթէ բոլոր Գրիստոնէական եկեղեցիներու ժամասացութեան մէջ: Կ'արժէ յիշել որ Լատին եկեղեցին Մեծ Պահոց ընթացքին կը դադարեցնէ գործածութիւնը յիշեալ բառին, գուցէ խորթ համարելով հոգեւոր գոհունակութեան մը դրսևորումը եղող այդ արտայայտութեան տեղ տալ ապաշուի ու զղջումի շնչաւորով արտաբերուած աղօթքներուն մէջ:

Ինչո՞ւ Յունադաւաններ (Օրթոտոքս) խաչակնքումի ատեն իրենց ձեռքը նախ աջ և ապա ձախ ուսին կը տանին:

Օրթոտոքս եկեղեցին խաչակնքումի այդ ձեւը կը պաշտպանէ երեք տուեալներու վրայ հիմնուելով. —

ա) Բոլոր ժողովուրդներու մօտ և բոլոր ժամանակներու մէջ, աջը նախապատիւ համարուած է ձախէն: Ատոր կը վկայեն յաջողութիւն և ձախողութիւն բառերը, որոնք իրենց համարժէք բառերը ունին նաև Յունարէնի մէջ:

բ) Գրիստոսի աջ կողմը խաչուած աւազակն էր որ արժանացաւ թողութեան և արքայութեան, մինչ ձախակողմեանը դատապարտուեցաւ գնահին հոսին:

գ) Յունարէնի ինչպէս նաև շատ մը ուրիշ լեզուներու պարագային, խաչակնքումի բանաձևին մէջ (յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ) Սուրբ բառը կը կանխէ Նոզին (Յունարէն՝ Այու ֆնէդ-մաթօս — Άγιος Πνεύματος): Եւ, արուած ըլլալով որ մարդ արարածի հօգին — սիրտը — կը բարբախէ իր ձախ կուրծքին տակ, Օրթոտոքսներէն որդեգրուած խաչակնքումի ձևն է միայն որ հնարաւորութիւն կու տայ իրենց հոգի բառը ար-

ՆԿԱՏՈՂ ՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Սիւնի երեմիի աշխատակից, Նոր-Ջուլայեցի բանասէր Լ. Փ. Մինասեան, փարիզի մեռաջ օրաթերթի տարւոյս Յուն. 19-20-ի միացեալ թիւին մէջ, «Վարդանանց տունը 1980-ին կատարուելու է երկուշաբթի օրը խորագրով գրութեամբ մը տուած է բացատրական տեղեկութիւններ այդ հարցի մասին: Տրուած բացատրութիւնները ճիշդ են ըստ ամենայնի: Բայց այդ առթիւ եղած արտայայտութիւններուն մէջ հանդիպեցանք երեք թերի կամ սխալ տեղեկութիւններու, զորս պարտք կը համարենք ուղղել:

1) Տօնին համար Մինասեան կ'ըսէ որ Կանխատ ձեռք միշտ տեղի էր ունենում Բարեկենդանի երկրորդ շաբաթուայ Հինգշաբթի օրը: Արդ, «Բարեկենդանի երկրորդ շաբաթուայ անորոշ բացատրութիւնը կրնայ Հայց. եկեղեցւոյ տօնացոյցին անտեղեակ անձի մը կողմէ մեկնաբանուիլ իբրև Մեծ Պահոց երկրորդ Հինգշաբթին: (Գիտցողը արդէն կը կռահէ սխալը անմիջապէս): Մինչդեռ իրողութիւնը այն է որ Վարդանանք կը տօնուին Բուն Բառեկենդանը կանխող եւ. օրը:

2) Ս. Զատիկի տօնին համար ըսած է թէ կը տօնուի զգարնան տօնից յետոյ եկող լուսնի լրումէն ետք: Գարնան օրն բացատրութիւնը սխալ է: Եթէ Պարսկաստանի մէջ Նշվուող կամ Նոր Տարի է գարնանամուտը, այդ մեղ իրաւունք չի տար եղանակի մը անունով տարուան մէջ որոշ օր մը տօն կոչելու: Պէտք է ըսուէր պարզապէս գարնանամուտէն ետք եկող ...:

3) Մինասեան կ'ըսէ. «Եկեղեցական տօները սովորաբար բաժանուած են երեք կարգի, որոնք են՝ Տէրունական տօներ, եկեղեցական սուրբերի տօներ և աղգային-մշակութային տօներ: Ոչ թէ եկեղեցական տօները, այլ տարւոյն օրերը մեր եկեղեցւոյ մօտ բաժանուած են երեք կարգի — Տէրունի տօներ, որոնք տօներ (մէջն ըլլալով զաղգային-մշակութային տօները) — Թարգմանչաց, Վարդանանց — որոնք ևս սուրբերու յիշատակը կ'ազդեցնեն) և պահոց օրեր:

Կ'ընենք այս նկատողութիւնները իբրև լուսաբանութիւն մեր եկեղեցւոյ տօնակարգով հետաքրքրուող հաւատացեալներուն:

Գ.

տասանած պահուն ձեռքը մօտ բերել իրենց ձախ կուրծքին:

Յոյներ տակաւին կը պնդեն թէ բոլոր քրիստոնեաներ նախապէս կը հետեւէին խաչակնքումի իրենց այժմու ձևին: Այս նշմարութիւնը զուրկ է սակայն զայն հիմնաւորող ապացոյցներէ: